

Załącznik Nr 1
Do Zarządzenia Nr 15/2024 z dnia 30.07.2024r
Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Chodzieży z dnia 30.07.2024 r.
w sprawie: wprowadzenia Standardów
Ochrony Małoletnich w Powiatowym
Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży

Standardy Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży

(wersja zupełna)

Lipiec 2024

SPIS TREŚCI:

Preambuła.....	3
Definicja krzywdzenia.....	3
Podstawa prawna.....	4
Rozdział I – objaśnienie terminów.....	6
Rozdział II – Kodeks bezpiecznych relacji pracownik/rodzic zastępczy – dziecko.....	6
Relacje pracownika z dziećmi.....	6
Komunikacja z dziećmi.....	7
Kontakt fizyczny z dziećmi.....	9
Kontakty poza godzinami pracy.....	10
Bezpieczeństwo online w relacji pracownik-dziecko.....	11
Sytuacja dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi/ z niepełnosprawnościami.....	11
Bezpieczny dostęp do internetu.....	13
Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dzieci.....	13
Rozdział III – Zasady i procedura interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka oraz osoby odpowiedzialne.....	14
Bezpieczna rekrutacja pracowników i zasady reagowania na czynniki krzywdzenia dziecka.....	14
Podejrzenie krzywdzenia dziecka przez rodzica zastępczego.....	15
Podejrzenie krzywdzenia dziecka przez pracownika PCPR.....	16
Podejrzenie krzywdzenia dziecka przez innego wychowanka.....	16
Rozdział IV – Zasady przygotowania pracowników do stosowania standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i osoby odpowiedzialne za ten proces.....	17
Rozdział V – Dokumentowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i plan wsparcia po ujawnieniu krzywdzenia.....	17
Rozdział VI – Monitoring i ewaluacja Standardów.....	18
Rozdział VII – Informowanie rodziców-opiekunów i dzieci o Standardach.....	18
Rozdział VIII – Kodeks bezpiecznych relacji dziecko – dziecko.....	19
Rozdział IX – Postanowienia końcowe.....	19

PREAMBUŁA

Standardy Ochrony Małoletnich opracowano w trosce o dobrostan i bezpieczeństwo najbardziej bezbronnych członków społeczeństwa – dzieci. To właśnie one stanowią fundament naszej przyszłości, a ich prawo do zdrowego rozwoju, ochrony przed wszelkimi formami przemocy oraz pełnego wsparcia społecznego jest niezbywalne.

Niniejsze procedury mają na celu stworzenie spójnego i skutecznego systemu ochrony dzieci, obejmującego prewencję, identyfikację, zgłaszanie i interwencję w sytuacjach, które mogą zagrażać ich dobru fizycznemu, emocjonalnemu czy społecznemu. Przyjęcie tych procedur to zobowiązanie do budowania bezpiecznego środowiska, w którym każde dziecko może rozwijać się w pełni, wolne od wszelkich form krzywdzenia.

Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez pracowników PCPR w Chodzieży oraz rodziny zastępcze, jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.

Pracownik PCPR w Chodzieży traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie. Realizując te cele, pracownik PCPR w Chodzieży działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych instytucji oraz swoich kompetencji. Zasady bezpiecznych relacji z dziećmi są obowiązkowe i muszą być przestrzegane przez wszystkie osoby związane z instytucją - obowiązują wszystkich pracowników PCPR w Chodzieży, rodziców zastępczych, rodziców biologicznych, osoby do pomocy, wolontariuszy i stażystów.

* * *

Przez **krzywdzenie dziecka** PCPR w Chodzieży rozumie każde zamierzone i niezamierzone działanie lub bezczynność jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, który pozbawia dzieci równych praw i swobód i zakłóca ich optymalny rozwój (definicja WHO).

Wyróżniamy 4 podstawowe formy krzywdzenia:

- przemoc fizyczna to wszelkie celowe, intencjonalne działania wobec dziecka powodujące urazy na jego ciele np.: bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami itp. Przemocą będzie również bicie dziecka „dla jego dobra”, „żeby się lepiej uczył”, „żeby się słuchał”, „żeby posprzątał”.

Zgodnie z art. 96¹ Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego „osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych”.

- wykorzystanie seksualne to każde zachowanie osoby starszej i silniejszej, które prowadzi do jej seksualnego podniecenia i zaspokojenia kosztem dziecka np.: ekshibicjonizm, uwodzenie, świadome czynienie dziecka świadkiem aktów płciowych, zachęcanie do rozbierania się i do oglądania pornografii, dotykane miejsc intymnych lub zachęcanie do dotykania sprawcy, różne formy stosunku seksualnego, itp. Ważna jest tu zwłaszcza intencja zaspokojenia własnych potrzeb sprawcy bez uwzględniania potrzeb i możliwości ofiary.
- przemoc emocjonalna (psychiczna) to intencjonalne, nie zawierające aktów przemocy fizycznej zachowania dorosłych wobec dzieci, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju dziecka np.: wyzwiska, groźby, szantaż, straszenie, emocjonalne odrzucenie, nadmierne wymagania nieadekwatne do wieku i możliwości dziecka, niszczenie ważnych dla niego rzeczy lub zwierząt, nieposzanowanie granic prywatności, itp. Szczególnie trwałe ślady pozostawia po sobie przemoc ze strony osób ważnych dla rozwoju dziecka, zwłaszcza rodziców. O ile dzieci dość szybko zdają sobie sprawę z odrębności fizycznej od rodziców, o tyle emocjonalnie są z nimi tożsame przez wiele lat. Krzywda płynąca z ich strony ma więc ogromny wpływ na utrudnione formowanie się jego relacji z innymi ludźmi, obrazu siebie i swojej osobowości.
- zaniedbywanie to niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizycznych, takich jak: właściwe odżywianie, ubieranie, ochrona zdrowia, edukacja, jak i psychicznych takich jak: poczucie bezpieczeństwa, doświadczania miłości i troski. Dziecko pozbawione od bliskich dla siebie osób wystarczającej liczby sygnałów o ważności swoich potrzeb czuje się nieważne i niedocenione. W ślad za tym mogą iść dwojakie strategie zaradcze: wiara, że tak jest naprawdę i stopniowe wycofywanie się z wszelkiej aktywności lub uciążliwa dla otoczenia walka o dostrzeżenie (tzw. agresywność lub „dziwność“).

PODSTAWA PRAWNA:

Działając na podstawie art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży wprowadza do stosowania „Standardy Ochrony Małoletnich” zwane dalej „Standardami”.

Podstawę prawną dla zapisów dotyczących procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka stanowią:

1. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (przepis art. 572).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (przepis art. 12 ust. 1).
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (przepis art. 4 § 2).
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (przepis art. 304).
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (przepis art. 240 § 1).
6. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (przepis art. 75 ust. 2a).

Podstawę prawną dla zapisów dotyczących ochrony wizerunku dziecka stanowią:

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
2. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (przepisy art. 23-24).
3. Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (art. 81).

Podstawę prawną dla zapisów dotyczących ochrony danych osobowych stanowią:

1. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

Rozdział I

OBJAŚNIENIE TERMINÓW

1. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
2. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentowania dziecka,
3. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest też rodzic zastępczy.
4. Rodzicem zastępczym jest każda osoba powołana do tej roli na podstawie postanowienia właściwego Sądu.
5. Pracownikiem PCPR w Chodzieży jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia. W dokumencie użycie określenia pracownik PCPR w Chodzieży oznacza m.in.: koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, pedagoga, psychologa, pracownika socjalnego, osobę do pomocy, wolontariusza, stażystę i inne osoby zatrudnione przez Dyrektora PCPR w Chodzieży.
6. Stażysta to osoba, która została skierowana na staż zawodowy, by zdobyć doświadczenie na określonym stanowisku.
7. Wolontariuszem jest każda osoba posiadająca podpisane z PCPR w Chodzieży porozumienie o wolontariacie.
8. Koordynator ds. spraw Standardów Ochrony Małoletnich to wyznaczony przez Dyrektora PCPR w Chodzieży pracownik, który jest odpowiedzialny za standardy ochrony dzieci i sprawuje nadzór nad ich realizacją w PCPR w Chodzieży.
9. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział II

KODEKS BEZPIECZNYCH RELACJI

PRACOWNIK/RODZIC ZASTĘPCZY – DZIECKO

§ 1 Relacje pracowników z dziećmi

1. Pracownicy PCPR w Chodzieży oraz inne osoby mające bezpośredni kontakt z dzieckiem (m.in. rodzice zastępczy) są zobowiązani do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy ich reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci. Działają w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.

2. W sytuacji zmiany rodziny zastępczej na inną, wzajemne kontakty rodziców zastępczych w celu przekazania ważnych informacji o dziecku odbywają się na wspólnie zorganizowanym spotkaniu w obecności pracownika PCPR w Chodzieży.
3. Pracownik PCPR w Chodzieży podczas wizyt w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej prowadzi rozmowy indywidualne z dzieckiem po uzyskaniu zgody rodzica zastępczego. Brak zgody ze strony rodzica zastępczego jest odnotowywany i przekazywany pisemnie do właściwego Sądu.
4. Pracownik PCPR w Chodzieży nie może:
  - zapraszać wychowanków do domu,
  - zapraszać wychowanków do znajomych w mediach społecznościowych,
  - fotografować i filmować dzieci, chyba, że wymagają tego czynności służbowe i zarówno rodzice zastępczy, dziecko oraz Dyrektor PCPR w Chodzieży wyrazili na to zgodę,
  - kontaktować się z dzieckiem z prywatnego maila i numeru telefonu.

§ 2 Komunikacja z dziećmi

1. W komunikacji z dziećmi należy kierować się następującymi zasadami:
  - zachowywanie cierpliwości i szacunku,
  - uważne słuchanie dzieci i udzielanie im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji,
  - niezawstydzanie ich, nieupokarzanie, nielekceważenie i nieobrażanie,
  - niestraszenie dziecka oddaniem go do instytucjonalnej pieczy zastępczej, „domu dziecka” czy innej rodziny zastępczej,
  - niekrzyżenie na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z zagrożenia bezpieczeństwa dziecka lub innych osób,
  - nieujawnianie informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci (obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej),
  - informowanie dziecka o podejmowanych decyzjach jego dotyczących, z uwzględnieniem jego oczekiwań, w sposób odpowiedni do jego możliwości zrozumienia tematu,

- szanowanie prawa dziecka do prywatności, a jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy wyjaśnić mu to najszybciej, jak to możliwe,
- jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z dzieckiem na osobności można poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy,
- niezachowywanie się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby),
- zapewnienie dzieciom, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć tobie lub wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

2. W kontaktach z dziećmi należy:

- doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd,
- unikać faworyzowania dzieci,
- nie nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę,
- nie utrzymywać wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych dzieci **(ten zapis dotyczy pracowników PCPR w Chodzieży, ogólne zasady udostępniania wizerunku zawiera załącznik nr 2),**
- nie proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci,

- nie przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka ani rodziców/opiekunów dziecka. Nie wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka. Nie zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków (**dotyczy wyłącznie pracowników PCPR w Chodzieży**),
3. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dzieckiem przez pracownika lub pracownikiem przez dziecko, muszą być raportowane dyrekcji. W przypadku zauważenia nieodpowiednich zachowań należy reagować stanowczo, ale z wyczuciem w celu zachowania godności osób zainteresowanych.

§ 3 Kontakt fizyczny z dziećmi

1. Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu – jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Należy kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.
2. W kontaktach z dziećmi:
- nie można bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka,
  - nie można dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny,
  - zawsze należy umieć wyjaśnić swoje działania,

- nie należy angażować się w takie aktywności, jak: łaskotanie **(dotyczy pracowników PCPR w Chodzieży)**, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
- 3. Należy zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
- 4. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Będąc świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze należy poinformować o tym osobę odpowiedzialną i/lub postępować zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
- 5. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka należy unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety **(dotyczy wyłącznie rodziców zastępczych)**.
- 6. Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z dzieckiem w jednym łóżku **(dotyczy wyłącznie pracowników PCPR w Chodzieży)**.

§ 4 Kontakty poza godzinami pracy

(dotyczy wyłącznie pracowników PCPR w Chodzieży)

1. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.
2. Nie należy zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
3. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
4. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, musi o tym zostać poinformowany Dyrektor PCPR w Chodzieży, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.

5. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.

§ 5 Bezpieczeństwo online w relacji pracownik-dziecko

Niezbędna jest świadomość cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także naszych własnych działań w internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których można spotkać wychowanków i rodziców zastępczych, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont.

§ 6 Sytuacja dzieci ze specjalnymi

potrzebami edukacyjnymi/z niepełnosprawnościami

1. Ważne jest monitorowanie pobytu dziecka z niepełnosprawnościami w rodzinie, aby zapewnić mu bezpieczeństwo, odpowiednie warunki rozwoju i skuteczną ochronę jego praw. Proces monitorowania należy przeprowadzać z poszanowaniem praw dziecka i z uwzględnieniem jego najlepszego interesu. W przypadku wykrycia problemów należy podjąć działania naprawcze, takie jak dostarczenie dodatkowego wsparcia, edukacja rodziny czy nawet podjęcie decyzji o umieszczeniu dziecka w instytucji specjalistycznej, jeśli będzie to niezbędne dla jego rozwoju czy utrzymania sprawności.
2. Monitorowanie sytuacji dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi/z niepełnosprawnościami w rodzinie powinno obejmować m.in.:
  - zapewnienie podstawowych potrzeb: należy sprawdzić, czy dziecko otrzymuje odpowiednie jedzenie, opiekę zdrowotną, edukację, dostęp do opieki specjalistycznej i wszelkie inne środki niezbędne dla jego właściwego rozwoju,
  - ochronę przed przemocą i zaniedbaniem: należy sprawdzić czy dziecko jest chronione przed wszelkimi formami przemocy fizycznej, emocjonalnej lub seksualnej, oraz czy nie występuje zaniedbanie w zakresie opieki i wsparcia,
  - dostosowanie środowiska: należy upewnić się, że środowisko, w którym żyje dziecko, jest dostosowane do jego potrzeb (obejmuje to dostępność

fizyczną, dostosowanie pomieszczeń do specyficznych wymagań dziecka oraz dostępność środków pomocniczych),

- edukację i rozwój: należy monitorować postępy dziecka w edukacji i rozwoju, zwłaszcza jeśli wymaga ono specjalnych form wsparcia oraz zapewnić dostęp do odpowiednich programów nauczania, terapii i zajęć,
- wsparcie rodziny: należy monitorować, czy rodzina dziecka otrzymuje odpowiednie wsparcie, zarówno emocjonalne, jak i praktyczne. Jeśli istnieje potrzeba, należy udzielić rodzinie pomocy w radzeniu sobie z wyzwaniami związanymi z opieką nad dzieckiem z niepełnosprawnościami,
- partycypację dziecka: należy upewnić się, że dziecko ma możliwość wyrażania swoich opinii i uczestniczenia w decyzjach dotyczących jego życia. Ważne jest, aby uwzględniać indywidualne potrzeby i preferencje dziecka,
- dostęp do świadczeń socjalnych: należy monitorować, czy dziecko i jego rodzina mają dostęp do świadczeń socjalnych i finansowych, które mogą pomóc w pokryciu dodatkowych kosztów związanych z niepełnosprawnością,
- współpracę z instytucjami społecznymi: dotyczy współpracy z instytucjami odpowiedzialnymi za ochronę praw dzieci, takimi jak organy pomocy społecznej czy instytucje zajmujące się prawami dziecka,
- konsultacje z profesjonalistami: monitorowanie postępów dziecka i dostosowanie strategii wsparcia wymaga współpracy z profesjonalistami, takimi jak lekarze, psychologowie, pedagodzy, nauczyciele specjaliści, terapeuci, rehabilitanci itp.
- kontakt z dzieckiem: należy regularnie kontaktować się z samym dzieckiem, aby sprawdzić, czy jest szczęśliwe, a jego rozwój jest harmonijny, a także aby zrozumieć jego indywidualne potrzeby i aspiracje.

§ 7 Bezpieczny dostęp do internetu

1. Zasady bezpiecznego korzystania z sieci internet, urządzeń elektronicznych i reagowania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia cyberprzemocy powinny obejmować m.in.:
  - wdrażanie i aktualizowanie systemów i oprogramowania zabezpieczających przed dostępem do niewłaściwych treści oraz złośliwym oprogramowaniem, w tym filtrujące treści,
  - systematyczne aktualizowanie swojej wiedzy w zakresie profilaktyki, umiejętności bezpiecznego korzystania z sieci Internet i cyberprzemocy przez rodziny zastępcze,
  - stałą opiekę, nadzór za zgodą opiekunów podczas korzystania małoletnich wychowanków z urządzeń elektronicznych w rodzinie zastępczej. Szczegółowe zasady korzystania z urządzeń elektronicznych, w tym telefonów komórkowych powinny zostać ustalone indywidualnie przez rodzica zastępczego oraz dziecko.
2. PCPR w Chodzieży umożliwi dla rodzin zastępczych udział w szkoleniach o powyższej tematyce.
3. W przypadku stwierdzenia lub powzięcia informacji o występującej cyberprzemocy, rodzice zastępczy niezwłocznie reagują zgłaszając problem swojemu koordynatorowi rodzinnej pieczy zastępczej i razem z nim wypełniają *kartę interwencji* (Załącznik nr 1).
4. Następnie w Planie Pomocy Dziecku, o którym mowa w art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koordynator rodzinnej pieczy zastępczej planuje działania profilaktyczne uwzględniające pojawiające się problemy związane m.in. z funkcjonowaniem wychowanka w sieci internet i cyberprzemocą.

§ 8 Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dzieci

1. PCPR w Chodzieży razem z rodzinami zastępczymi zapewniają najwyższe standardy ochrony danych osobowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. PCPR w Chodzieży razem z rodzinami zastępczymi, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Wytyczne dotyczące zasad publikacji wizerunku dziecka stanowią Załącznik nr 2 do niniejszych Standardów.

Rozdział III
ZASADY I PROCEDURA INTERWENCJI W PRZYPADKU KRZYWDZENIA
DZIECKA ORAZ OSOBY ODPOWIEDZIALNE

**§ 1 Bezpieczna rekrutacja pracowników i zasady reagowania na czynniki krzywdzenia
dziecka**

1. Rekrutacja pracowników PCPR w Chodzieży odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji pracowników zawartymi w Załączniku nr 3.
2. Pracownicy PCPR w Chodzieży posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy PCPR w Chodzieży podejmują rozmowę z rodzicami zastępczymi, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
4. Pracownicy PCPR w Chodzieży monitorują sytuacje i dobrostan dziecka poprzez obserwacje, rozmowy z dzieckiem, rodzicami, innymi pracownikami oraz instytucjami mającymi bezpośredni kontakt z dzieckiem.
5. Pracownicy PCPR w Chodzieży znają i stosują zasady bezpiecznych relacji pracownik-dziecko i dziecko-dziecko w PCPR w Chodzieży.
6. Informacje na temat występujących w rodzinie czynników ryzyka krzywdzenia dzieci pracownicy PCPR w Chodzieży zgłaszają Koordynatorowi ds. Standardów Ochrony Małoletnich.
7. Każde podejrzenie krzywdzenia dziecka powinno być potraktowane poważnie, gdyż brak reakcji na niepokojące sygnały może doprowadzić do tego, że dzieci nadal będą krzywdzone/wykorzystywane, a w niektórych przypadkach może się nawet przyczynić do śmierci dziecka.
8. Uproszczone procedury reagowania na podejrzenie krzywdzenia dziecka zostały zawarte w Załączniku nr 4 Standardów.

§ 2 Podejrzenie krzywdzenia dziecka przez rodzica zastępczego

1. W przypadku podjęcia przez pracownika PCPR w Chodzieży podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek wypełnienia notatki służbowej w postaci „*karty interwencji*” stanowiącej Załącznik nr 1 Standardów i przekazania jej do Dyrektora PCPR w Chodzieży oraz Koordynatora ds. spraw Standardów Ochrony Małoletnich.
2. Rozmowa z dzieckiem przeprowadzana jest przez osobę wyznaczoną przez Dyrektora PCPR w Chodzieży.
3. Pracownik PCPR w Chodzieży, który podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone sporządza wniosek do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
4. W przypadkach bardziej skomplikowanych, kiedy nastąpiło podejrzenie naruszenia dobra dziecka Dyrektor PCPR w Chodzieży, w celu omówienia zaistniałej sytuacji może powołać Zespół, w skład którego wchodzi m.in. Pedagog, Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Psycholog, Pracownik socjalny.
5. Dyrektor PCPR w Chodzieży przekazuje rodzicom zastępczym dziecka informację o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego oraz przedstawia plan działania.
6. Pracownik PCPR w Chodzieży koordynujący rodzinę zastępczą dziecka, sporządza opis sytuacji żłobkowej/przedszkolnej/szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, informacji uzyskanej od nauczycieli/wychowawcy i rodziców zastępczych oraz Plan Wsparcia Małoletniego.
7. Plan Wsparcia Małoletniego powinien zawierać wskazania dotyczące:
  - podjęcia przez PCPR w Chodzieży działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecku, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji (Prokuratura lub/i Sąd),
  - wsparcia, jakie PCPR w Chodzieży zaoferuje dziecku,
  - skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba,
  - zmiany dotychczasowej pieczy zastępczej, jeżeli dziecko nie czuje się w niej bezpiecznie.

§ 3 Podejrzanie krzywdzenia dziecka przez pracownika PCPR w Chodzieży

1. Rodzic zastępczy, który podejrzewa naruszenie granic bezpiecznych relacji z dzieckiem przez pracownika PCPR w Chodzieży zobowiązany jest zgłosić sytuację do Koordynatora do spraw Standardów Ochrony Małoletnich lub bezpośrednio do Dyrektora PCPR w Chodzieży.
2. Zgłoszenie, o którym mowa w pkt 1 może przyjąć formę anonimową, ustną lub pisemną.
3. Pracownik PCPR w Chodzieży, który podejrzewa naruszenie granic bezpiecznych relacji z dzieckiem przez innego pracownika PCPR w Chodzieży również ma obowiązek zgłosić sytuację do Koordynatora do spraw Standardów Ochrony Małoletnich lub bezpośrednio do Dyrektora PCPR w Chodzieży.
4. Dyrektor PCPR w Chodzieży, po uzyskaniu zgłoszenia, przeprowadza z pracownikiem PCPR, wobec którego podejrzewa się negatywne zachowanie wobec dziecka, rozmowę wyjaśniająco-dyscyplinującą i ustala dalsze postępowanie wobec pracownika.
5. Dyrektor PCPR w Chodzieży decyduje o zasadności zmiany pracownika PCPR dotychczas koordynującego rodzinę zastępczą, w której przebywa dziecko.

§ 4 Podejrzanie krzywdzenia dziecka przez innego wychowanka

1. Rodzic zastępczy lub pracownik PCPR w Chodzieży, który podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone przez inne dziecko ma obowiązek poinformować o tym pracownika PCPR w Chodzieży koordynującego daną rodzinę zastępczą, Koordynatora do spraw Standardów Ochrony Małoletnich lub Dyrektora PCPR w Chodzieży.
2. Pracownik PCPR w Chodzieży koordynujący rodzinę zastępczą, w której przebywa dziecko, zobowiązany jest wypełnić „kartę interwencji” stanowiącą Załącznik nr 1 Standardów i przekazać ją do Dyrektora PCPR w Chodzieży oraz Koordynatora do spraw Standardów Ochrony Małoletnich.
3. Rozmowa z dzieckiem przeprowadzana jest przez osobę wyznaczoną przez Dyrektora PCPR.
4. Pracownik PCPR koordynujący rodzinę zastępczą dziecka, sporządza opis sytuacji na podstawie rozmów z dzieckiem, informacji uzyskanej od nauczycieli/wychowawcy i rodziców zastępczych oraz Plan Wsparcia Małoletniego. Modyfikuje także Plan Pomocy Dziecku.

5. Plan Wsparcia Małoletniego powinien zawierać wskazania opisane wcześniej w § 2 pkt 7 niniejszego rozdziału.

Rozdział IV

ZASADY PRZYGOTOWANIA PRACOWNIKÓW DO STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH I OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA TEN PROCES

1. Dyrektor PCPR w Chodzieży przekaze, a następnie omówi Standardy z pracownikami PCPR w Chodzieży.
2. Dyrektor PCPR w Chodzieży zobowiązany jest do zapewnienia edukacji pracowników PCPR na tematy związane z profilaktyką krzywdzenia dzieci.
3. Koordynator do spraw Standardów Ochrony Małoletnich zobowiązany jest systematycznie uczestniczyć w szkoleniach szeroko związanych z tematyką krzywdzenia dzieci i przekazywania zdobytych informacji pozostałym pracownikom PCPR w Chodzieży.

Rozdział V

DOKUMENTOWANIE ZGŁOSZEŃ O ZDARZENIACH ZAGRAŻAJĄCYCH MAŁOLETNIEMU I PLAN WSPARCIA PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA

1. Dyrektor PCPR w Chodzieży wyznacza Koordynatora do spraw Standardów Ochrony Małoletnich, który odpowiada za standardy ochrony małoletnich i za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających dzieciom w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży.
2. Koordynator do spraw Standardów Ochrony Małoletnich prowadzi rejestr ujawnionych, zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.
3. Dokumentowanie zgłoszeń następuje na formularzu „*karta interwencji*” stanowiący Załącznik nr 1 niniejszych Standardów, która przechowywana jest u Koordynatora do spraw Standardów Ochrony Małoletnich.
4. Pracownik socjalny i psycholog PCPR w Chodzieży wraz z pracownikiem koordynującym rodzinę zastępczą, w której przebywa dziecko są odpowiedzialni za udzielenie wsparcia poprzez realizację Planu Wsparcia Małoletniego.

5. Plan Wsparcia Małoletniego zawiera m.in. wskazania opisane wcześniej w Rozdziale III § 2 pkt 7 niniejszych Standardów.
6. O Planie Wsparcia Małoletniego zostaje poinformowany opiekun prawny dziecka.
7. Lista instytucji oferujących wsparcie stanowi Załącznik nr 5 Standardów.

Rozdział VI

MONITORING I EWALUACJA STANDARDÓW

1. Koordynator do spraw Standardów Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży monitoruje realizację Standardów i reaguje na sygnały jej naruszenia oraz proponuje ich zmiany.
2. Koordynator do spraw Standardów Ochrony Małoletnich przeprowadza wśród pracowników PCPR w Chodzieży lub/i rodziców zastępczych, raz na 12 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi Załącznik nr 6 do niniejszych Standardów.
3. W ankiecie pracownicy PCPR lub/i rodzice zastępczy mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać ich naruszenia w instytucji.
4. Osoba, o której mowa w pkt 1 niniejszego Rozdziału, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników instytucji ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje Dyrektorowi PCPR w Chodzieży.
5. Dyrektor PCPR wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom instytucji, dzieciom i ich opiekunom nowe brzmienie Standardów.
6. PCPR w Chodzieży monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony małych dzieci.
7. Przyjęte Standardy Ochrony Małoletnich są weryfikowane raz na 2 lata, ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.
8. W ramach weryfikacji Standardów PCPR w Chodzieży konsultuje się z dziećmi i ich opiekunami (rodzicami zastępczymi).

Rozdział VII

INFORMOWANIE RODZICÓW – OPIEKUNÓW I DZIECI O STANDARDACH

1. Standardy Ochrony Małoletnich zostają przyjęte w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży Zarządzeniem Dyrektora PCPR w Chodzieży, które każdy pracownik PCPR otrzyma do wiadomości.

2. Każdy rodzic zastępczy zostanie bezpośrednio poinformowany o Standardach przez pracownika PCPR w Chodzieży koordynującego daną rodzinę zastępczą i otrzyma do wiadomości niniejszy dokument.
3. Każdy wychowanek rodzinnej pieczy zastępczej zostanie poinformowany o procedurach zawartych w Standardach i otrzyma do wiadomości broszurę stanowiącą Załącznik nr 7 oraz skróconą wersję procedur.
4. Pozostałe osoby mające kontakt z dziećmi przebywającymi w rodzinie zastępczej zostaną poinformowane o procedurach zawartych w niniejszych Standardach do dnia 15.08.2024 r.
5. Każdy rodzic zastępczy oraz inne osoby mające kontakt z dzieckiem zobowiązane są do podpisania oświadczenia stanowiącego Załącznik nr 8 informujący m.in. o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich w PCPR w Chodzieży do dnia 15.08.2024 r.
6. Na stronie PCPR w Chodzieży zostanie utworzona specjalna zakładka, na której będą umieszczone informacje związane z procedurami opisanymi w niniejszych Standardach wraz z ankietą monitorującą wprowadzone Standardy (Załącznik nr 6).

Rozdział VIII

KODEKS BEZPIECZNYCH RELACJI DZIECKO – DZIECKO

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi należy traktować jako pomoc w budowaniu bezpiecznego i wspierającego środowiska między dziećmi oraz promowanie pozytywnych relacji i bezpieczeństwa w grupie. Zasady te zostały opracowane w formie broszury, dostosowanej do dzieci, która stanowi Załącznik nr 7 Standardów.

Rozdział IX

Przepisy końcowe

1. Standardy wchodzi w życie z dniem 30 lipca 2024 r.
2. Potrzebę wprowadzenia zmian w Standardach zgłaszać można do Koordynatora do spraw Standardów Ochrony Małoletnich
3. Wszelkie skargi związane z treścią i realizacją Standardów należy składać mailowo na adres: pcprchodziez@idsl.pl

